

ZŠ Komenského Nymburk

**Školní preventivní program
pro školní rok 2020 - 2021**

Školní preventivní program pro školní rok 2020 - 2021

Obsah:

1. Úvod
2. Charakteristika školy
3. Vytýčení sociálně preventivního programu
4. Cíl Školního preventivního programu
5. Analýza současného stavu ve škole
6. Konkrétní cíle v podobě znalostních kompetencí žáků
7. Koordinace preventivních aktivit ve škole
8. Úkoly a činnost učitelů a ostatních pedagogických pracovníků
9. Spolupráce s rodiči
10. Propagace
11. Metody práce
12. Učební materiály a další pomůcky
13. Realizace Školního preventivního programu
14. Volnočasové aktivity
15. Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi
16. Evaluace
17. Závěr
18. Přílohy

1. Úvod

Projevy rizikového chování se týkají zejména dětí, které jsou žáky základní školy. Z tohoto důvodu je důležité realizovat primární prevenci právě během základní školní docházky a poskytovat žákům informace takovou formou, která je přiměřená jejich věku. V tomto věku patří žáci k nejohroženější skupině, a proto také naše škola připravuje a realizuje komplexní program primární prevence rizikového chování.

2. Charakteristika školy

Jsme základní škola s právní subjektivitou. Pracujeme podle vzdělávacího programu "Škola poznání, pohybu a inspirace" č. j. KOM/1201/2013 (viz Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, č. j. 31504/2004-22).

Název školy: Základní škola a mateřská škola Nymburk - příspěvková organizace

Adresa: Komenského 589, 288 02 Nymburk

Zřizovatel: Město Nymburk

Kontakty: telefon: 325 519 511

fax: 325 519 521

email: info@zs-komenskeho.cz

http: www.zs-komenskeho.cz

Ředitel školy: Mgr. Tomáš Danzer

Zástupci ředitele: I. stupeň Mgr. Ivan Mezlík

II. stupeň Mgr. Martin Schreyer

Výchovná poradkyně: Mgr. Ludmila Šimonová v zastoupení Mgr. Jan Šimon

Školní metodička prevence: Mgr. Petra Kořínková

Školní psycholožka: PhDr. Dana Marková

Školní speciální psycholog: Mgr. Soňa Janelová

Počet pracovníků celkem: 127

Z toho počet pedagogických pracovníků: 89

Počet tříd celkem: 32

Počet žáků I. stupeň: 406

Počet žáků II. stupeň: 387

Počet žáků celkem: 793

Z toho počet dívek: 388

Z toho počet chlapců: 404

Cílové skupiny: mladší školní věk 6 - 12 let

starší školní věk 12 - 15 let

Realizační tým: pedagogové, nepedagogičtí pracovníci školy, žáci, rodiče

3. Vytváření projevů rizikového chování

Prevence rizikového chování u žáků v působnosti naší školy představuje aktivity v těchto oblastech prevence:

- drogová závislost, alkoholismus, kouření
- šikanování, vandalismus a další formy násilného chování
- virtuální drogy (počítače, televize, video)
- záškoláctví
- xenofobie, rasismus, intolerance, antisemitismus

4. Cíl školního preventivního programu

Cílem školního preventivního programu je zvýšení odolnosti žáků vůči rizikovému chování a výchova ke zdravému životnímu stylu. Snažíme se, aby se preventivní výchovně vzdělávací působení stalo neoddělitelnou součástí výuky a života školy. Věková kategorie žáků základní školy je skupinou populace, která patří k nejohroženějším. Nabízíme volnočasové aktivity a další programy, kde se mohou uplatnit všechny děti. Důraz je kladen na informovanost žáků o dané problematice ve všech předmětech, zejména ve výchově k občanství, výchově ke zdraví, prvouce, výtvarné, tělesné a literární výchově, přírodopisu a chemie.

Proporční rozvržení témat jednotlivých devíti oblastí rizikového chování dle zvolených čtyř věkových kategorií napříč základní školou (Michal Miovský a kolektiv, str. 158)

Ročník	I.+II.	III.+IV.	V.+VI.	VII.+VIII.+IX	Celkem
Prevence					
Záškoláctví	1	0	1	0	2
Šikana/agrese	1	3	3	4	11
Rizikové sporty/doprava	1	2	3	2	8
Rasismus/xenofobie	0	1	1	1	3
Sekty	0	1	1	1	3

Sex.rizikové chování	0	1	2	4	7
Adiktologie	2	2	4	2	10
Týrání, zneužívání	1	1	1	1	4
Poruchy příjmu potravy	0	2	4	2	8
Počet hodiny celkem	6	13	20	17	56 hodin

5. Analýza současného stavu ve škole

Ve škole funguje monitorovací systém rizikového chování žáků. Je založen na odhalování nežádoucích projevů chování žáků (šikana, agresivita, záškoláctví, alkohol a kouření, slabý prospěch, ničení školního majetku, pozdní příchody a jiná porušování školního řádu).

Je založen na spolupráci všech pedagogických i nepedagogických pracovníků školy i zástupců Školního parlamentu. Je důležité zachytit prvopočátky rizikového chování, aby nedocházelo k vyhocení konfliktních situací a tím k narušování klimatu ve třídě i ve škole.

V letošním školním roce zůstává základním principem preventivní strategie na naší škole osvojování základních kompetencí v oblasti zdravého životního stylu, rozvoj dovedností vedoucích u žáků k odmítání sebedestruktivního chování, šikaně, projevům agresivity a porušování zákona.

Zjišťujeme, jaká je informovanost žáků o rizikovém chování, jaký je jejich názor na návykové látky a znalost možností pomoci.

Stále největším problémem, se kterým se potýkáme je otázka začleňování jedince do kolektivu – jedince s odlišnostmi a nepřijetí tohoto žáka mezi ostatní. Potýkáme se zde s faktory šikany. Na tuto skutečnost jsou upozorňováni TU a ostatní pedagogové i samotní žáci, kteří se účastní různých školních i mimoškolních aktivit, které jsou na toto rizikové chování zaměřeny. O problémech je nutné s žáky hovořit otevřeně, ale bez zastrasování. Lze konstatovat, že žáci jsou o šikaně a této problematické poměrně dobře informováni.

Dalším problémem, který se ve větší míře objevil v minulém školním roce, byla včas neomlouvaná absence ve škole. Zde je třeba klást důraz na práci třídních učitelů, kteří musí dbát na pravidelnou kontrolu docházky svých žáků, aby se předešlo záškoláctví. Nutná v této oblasti je i spolupráce s rodiči a vzájemná informovanost.

6. Konkrétní cíle v podobě znalostních kompetencí žáků

Zaměření na mladší školní věk

- výchova ke zdravému životnímu stylu
- navozování optimálního sociálního klimatu ve třídě
- osvojování a upevňování základních hygienických návyků a životospráva
- základy etické a právní výchovy
- informace z oblasti prevence s alkoholem a cigaretami
- včasné odhalování specifických poruch učení i jiných postižení
- všestranný rozvoj osobnosti žáka
- včasné diagnostikování rizikového chování ve třídě
- spolupráce s rodinou
- nabídka volnočasových aktivit
- návštěvy divadelních přestavení, besed apod.
- účast ve výtvarných, sportovních, zdravotnických soutěžích

I. stupeň (1. – 5. ročník)

- dodržování zásad zdravé výživy, hygiena
- význam pohybu pro udržování tělesné zdatnosti
- utváření vztahu k ostatním lidem
- uvědomění si nebezpečí, které může hrozit od cizích lidí
- základní znalosti o nebezpečí při požívání alkoholu a kouření
- znalost jednoduchých způsobů odmítání návykových látek
- zdraví jako základní lidská hodnota
- osvojování zdravého životního stylu
- prohlubování získaných znalostí z oblasti prevence závislostí
- upevňování negativních postojů k experimentům s drogami
- pojmenování a vysvětlení základních mezilidských vztahů
- uplatňování základních způsobů odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky
- uvědomění si toho, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrasování, apod.), je protiprávní

1. ročník

- moje rodina
- vztahy mezi členy rodiny
- úcta, pomoc, vzájemné pochopení v rodině, ve škole, úcta ke starým lidem
- péče o zevnějšek - osobní hygiena
- zdravá výživa
- nabídka volnočasových aktivit

2. ročník

- formování základního vztahu a úcty k životu, vlastní osobě, okolí kolem sebe
- uvědomování si vlastní individuality
- osvojování přátelského způsobu chování ve třídě, mimo školu, k nemocným, starým a opuštěným lidem
- nabídka volnočasových aktivit

3. ročník

- osvojování asertivního chování
- zdravý denní režim - práce, odpočinek, spánek
- základní pravidla při užívání léků - nebezpečí nevhodného užívání (návykovost)
- základní stravovací návyky - význam pitného režimu - škodlivost konzumace a užívání kávy, alkoholu, drog, tabákových výrobků
- nebezpečí zneužití domácích chemických a čisticích prostředků
- nabídka volnočasových aktivit

4. ročník

- nácvik modelových situací, jak odmítat cigarety, alkohol a jiné návykové látky
- návykové látky a bezpečnost v dopravě
- instituce pomáhající při problémech s návykovými látkami - dětská krizová centra, linky důvěry
- nabídka volnočasových aktivit

5. ročník

- školní šikana, záškoláctví, kriminalita, nebezpečnost náboženských sekt
- včasná a důsledná spolupráce s rodiči
- reklama a návykové látky
- vytváření vlastních návrhů reklamy propagující zdravý způsob života
- orientace v seznamu důležitých adres a telefonů služeb odborné pomoci
- nabídka volnočasových aktivit

Tyto znalosti děti získávají hravou formou (pohádkové příběhy, texty s obrázky, následný rozhovor o přečtených textech).

Zaměření na starší školní věk

- prevence = základ předcházení problémům
- výchova k zodpovědnosti za zdraví své i ostatních, vytváření eticky hodnotných postojů a způsobů chování
- zvyšování právního povědomí (např. spolupráce s Policií ČR a městskou policií)
- prevence drogových závislostí, konzumace alkoholu, vandalismu, rasismu, násilí, šikany apod.
- prevence kouření (osvěta v rámci hodin výchovy k občanství, výchovy ke zdraví, přírodopisu)
- volba správné životosprávy, poruchy příjmu potravy (mentální anorexie, bulimie – přednáška o zdravé výživě v rámci Dne zdraví)
- přednášky a besedy na téma sexuální výchova a prevence AIDS (Den zdraví – studentky Střední zdravotnické školy v Nymburce)
- vytváření optimálního klimatu v třídních kolektivech (projektové dny, soutěže apod.)
- nabídka volnočasových aktivit (informační leták školy)
- účast ve výtvarných, sportovních a jiných soutěžích
- kontaktní adresy a telefonní čísla pro děti v tíživé životní situaci

II. stupeň (6. – 9. ročník)

- znalost významu harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl a zdraví
- respektování odlišných názorů či zájmů a odlišných způsobů chování a myšlení,
- tolerance k menšinám
- znalost uplatňování vhodných způsobů řešení neshod se spolužáky, řešení sporů nenásilným způsobem
- znalost a vhodných způsobů chování a komunikace v různých životních situacích
- umění spolupracovat ve skupině a přebírání zodpovědnosti za společné úkoly
- znalost dokumentů upravujících lidská práva a sociálně právní ochranu dětí
- znalost důležitých orgánů právní ochrany občanů
- uvědomění si podstaty protiprávního jednání a právní odpovědnosti za případné protiprávní činy
- ucelenost vhodných a nevhodných zdravotních návyků
- znalost rizik vyplývajících z užívání drog i trestně právní problematiky s tím související
- vyhledání odborné pomoci v případě potřeby
- zvládání účelných modelů chování v krizových situacích (šikanování, týrání, sexuální zneužívání aj.)
- správné rozhodování v situacích vlastního nebo cizího ohrožení
- komunikace se specializovanými službami - např. linky důvěry
- odmítání projevů brutality a násilí, zvládání diskuse na toto téma

S tématy z oblasti prevence se pracuje hlavně v předmětech jako je občanská výchova, přírodopis, chemie a tělesná výchova.

Při práci lze využít metod: výkladu, skupinové práce, samostatné práce, diskuze a přednášky.

6. ročník

- zaměření na rozvoj komunikačních schopností - ČJ, sloh

- výchova ke zdravému životnímu stylu (škodlivost kouření, alkoholu) – Ov
- lidské konflikty a jejich rozšíření, sociální situace – Ov, Tv
- rozvoj etického a právního vědomí, občanské postoje - Ov
- patologické jevy - vandalismus, šikana - třídnické hodiny, OV
- včasná a důsledná spolupráce s rodiči

7. ročník

- pojem droga, fyzická a psychická závislost, její stádia – Př, Ov
- zdravotní účinky drogy – Ov, Př
- patologické hráčství - gamblerství, nebezpečí sekt, projevy rasismu, kriminality – Ov
- včasná a důsledná spolupráce s rodiči
- nabídka volnočasových aktivit

8. ročník

- zvýšenou pozornost věnovat rizikovým skupinám žáků
- pojem vztahu: droga – sex -AIDS - kriminalita – Ov
- droga a společnost, kontakt s drogou, její odmítání – Ov
- složení návykových látek – Ch, Ov
- včasná a důsledná spolupráce s rodiči
- nabídka volnočasových aktivit

9. ročník

- videoprogramy s protidrogovou tematikou - Ov, Př
- návykové látky a bezpečnost v dopravě
- instituce pomáhající při problémech s návykovými látkami – dětská krizová centra, linky důvěry
- v protidrogovém působení využívat vrstevníků (peer programy)
- vhodná profesní příprava
- nabídka volnočasových aktivit

7. Koordinace preventivních aktivit ve škole

Za koordinaci preventivních aktivit odpovídá školní metodička prevence ve spolupráci s ostatními pedagogy a vedením školy. V rámci své činnosti připravuje Školní preventivní program a jeho realizaci.

O programu jsou informováni všichni učitelé, rodiče (na třídních schůzkách), žáci a prostřednictvím webových stránek i ostatní veřejnost. Metodička školní prevence spolupracuje s výchovnou poradkyní, třídními i ostatními učiteli, dále s OPPP a dalšími odborníky a institucemi.

8. Úkoly a činnost učitelů a ostatních pedagogických pracovníků

- včasné rozpoznání vzniku rizikového chování a účinná intervence, spolupráce s odborníky
- rozhovory se žáky
- věnování pozornosti problematickým jednotlivcům i problematickým skupinám žáků
- zajištění kontrol zaměřených na prevenci kouření, požívání alkoholických nápojů a návykových látek v areálu školy
- prevence záškoláctví, sledování opakujících se krátkodobých absencí, spolupráce s rodiči
- účast učitelů na DVPP, získávání dovedností v metodice preventivní výchovy a výchovy ke zdravému životnímu stylu, využití seminářů a školení zabývajících se touto tematikou
- spolupráce s OSPOD Nymburk, OPPP Nymburk

9. Spolupráce s rodiči

Třídní učitelé informují rodiče na třídních schůzkách o Školním preventivním programu školy. Ten je umístěn i na webových stránkách školy. Rodiče jsou informováni o postupu školy v případě problémů žáků s projevy rizikového chování. Škola může rodičům poskytnout i kontakty na odborná pracoviště. V rámci prevence rizikového chování je nutná vzájemná spolupráce školy a rodiny, včasná informovanost a důvěra. Rodiče mohou po domluvě využít

konzultačních hodin třídních učitelů, výchovné poradkyně, školní metodičky prevence, školní psycholožky i ostatních učitelů.

10. Propagace

- seznámení pedagogického sboru s filozofií programu, účast pedagogů na jeho realizaci
- školní metodička prevence informuje pedagogický sbor o aktualizovaném Školním preventivním programu
- fotodokumentace z pořádaných akcí
- výstava žakovských prací a projektů ve škole
- využití webových stránek školy
- školní časopis, regionální tisk

11. Metody práce

Je důležité vycházet z věku dětí a prostředí, snažit se o kontinuální působení na děti, adekvátnost a propojenost poznatků. Výchova bude uskutečňována mezipředmětově.

Příklady používaných metod práce:

- výklad (předávání informací)
- besedy, diskuse
- samostatná práce žáků (různé projekty, referáty, informace z médií)
- skupinová práce žáků
- videoprojekce
- výtvarné práce
- exkurze

12. Učební materiály a další pomůcky

- odborná literatura (školní knihovna – příloha č. 3)
  - tisk – časopis Prevence a Třídní učitel
  - DVD s problematikou rizikového chování (příloha č. 4)
  - webové stránky
- Minimalizace šikany - www.minimalizacesikany.cz (poradna, publikace, letáky ke stažení)

apod.)

- Společenství proti šikaně - www.sikana.org
- Internet poradna - www.internetporadna.cz
- Sdružení Linka bezpečí (116 111) - www.linkabezpeci.cz
- E-Nebezpečí pro učitele - www.e-nebezpeci.cz
- Národní centrum bezpečnějšího internetu - www.ncbi.cz
- Portál E-Bezpečí - www.e-bezpeci.cz
- Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu - [www. Horka-linka.cz](http://www.Horka-linka.cz)
  - konzultační hodiny školní metodičky prevence, výchovné poradkyně a ostatních pedagogických pracovníků
  - nástěnka výchovného poradenství a nástěnka primární prevence
  - využití internetu a informací na webových stránkách školy

13. Realizace Preventivního programu

Program je realizován ve dvou rovinách.

1) Zařazování vhodných témat v jednotlivých předmětech v rámci ŠVP

Jedná se o soustavné a komplexní působení na žáky. Patří sem i práce třídních učitelů a jejich pozitivní ovlivňování klimatu v kmenových třídách.

I. stupeň - zejména v předmětech prvouka, přírodopis, vlastivěda, tělesná a výtvarná výchova, čtení

II. stupeň zejména v předmětech výchova k občanství, výchova ke zdraví, přírodopis a chemie

2) Plánované speciální aktivity, exkurze, kulturní a další programy

Uskutečňují se podle plánu exkurzí, projektů, kulturních, sportovních a jiných akcí – viz Příloha: Plán práce školního metodika prevence.

Během roku budou probíhat besedy s odborníky dle nabídky a podle možností školy. Ve škole pracuje Školní parlament, bude vycházet školní časopis. Konají se olympiády v matematice a českém jazyce. Ve škole probíhá celoškolský projekt Adopce na dálku (pomoc africké dívce).

14. Volnočasové aktivity

Jsou realizovány formou zájmových kroužků Školní družiny a Školního klubu ZŠ Komenského, dále formou zájmových útvarů ZŠ Komenského. Děti mohou pracovat i v zájmových útvarech DDM Nymburk a DDM Poděbrady. Podrobné informace jsou uvedeny v informativním letáku, který obdržel na začátku školního roku každý žák.

15. Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi (Příloha č. 2)

- Krajská koordinátorka prevence rizikového chování
- Okresní metodička prevence rizikového chování
- Pedagogicko-psychologická poradna
- Dětské lékaři
- OSPOD
- Policie ČR, městská policie

16. Evaluace

Školní preventivní program měl v loňském školním roce dva hlavní úkoly. Zvýšit informovanost žáků v oblastech drog, kouření, kriminality mládeže, zdravého životního stylu a pomáhat třídním učitelům stmelovat a utužovat kolektivy žáků a spolupráci mezi nimi a předcházet tak ponižování, šikaně a jiným nežádoucím jevům. Dětem ve školní družině jsme se snažili nabídnout širokou paletu kroužků a vyplnit tak smysluplně a zajímavě jejich volný čas.

Akce, které se týkají prevence rizikových projevů chování, vycházejí z programu preventivní prevence a dále z aktuálních potřeb a nabídek, které na školu během celého roku přicházejí.

Do Školního preventivního programu byli zapojeni všichni žáci I. a II. stupně naší základní školy.

Zrealizované akce:

Preventivní akce jsou v první řadě začleňovány do povinných předmětů – Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda, Výchova ke zdraví, Výchova k občanství, Tělesná výchova, Přírodopis a Chemie.

- Adaptační kurzy (6. ročníky)
- Semiramis (preventivní bloky pro žáky 4.-8. ročníků)
- Dopravní výchova (1., 2. a 4. ročník))
- Plavecký výcvik (2. a 3. ročník)
- Přespávání ve škole s TU

Vyhodnocení akcí:

Ve školním roce 2019/2020 se nám nepodařilo zrealizovat všechny naplánované akce. A to vzhledem k distanční výuce, která na naší škole probíhala od 11. března. Při výběru programů na začátku školního roku jsme zohledňovali problémy, které jsme řešili v loňském školním roce. Díky akcím zrealizovaných v rámci Školního preventivního programu si žáci vytvořili povědomí o oblasti sociálně patologických jevů. Znají rizika spojená s kouřením, alkoholem, drogami. Měli by vědět, jak se zachovat, budou-li šikanováni, či jinak zneužíváni. V neposlední řadě jsme se snažili stmelovat a posilovat třídní kolektivy.

Spolupráce:

Po celý školní rok se snažíme o spolupráci s rodiči zejména problémových žáků. Řešíme průběžně výchovné problémy žáků. O jednáních s rodiči i žáky se vede písemná dokumentace. Spolupracujeme s OSPOD, s PČR, Městskou policií Nymburk, PPP Nymburk a dalšími institucemi.

Metodička školní prevence se dvakrát ročně zúčastňuje setkání školních metodiků prevence, které organizuje občanské sdružení Semiramis. Zde dochází k výměně a předávání zkušeností. Rovněž dvakrát ročně probíhá setkání metodiků v PPP Nymburk.

Informace o primární prevenci jsou na webových stránkách školy.

Výskyt sociálně patologických jevů

- kyberšikana - 2
- záškoláctví - 1
- šikana – 2
- užití omamných látek (kouření) – 2
- sebepoškozování - 1

Závěr evaluace:

Cíle, které jsme si v rámci Prevence stanovili, byly během roku naplněny. Žáci byli obohaceni o celou řadu vědomostí a dovedností z oblasti sociálně patologických jevů a také zdravého životního stylu. Věřím, že naší prací přispíváme k minimalizaci šikany a pomáháme vytvářet přátelské vztahy mezi žáky. V příštím školním roce se budeme i nadále snažit o minimalizaci nežádoucích sociálně patologických jevů.

17. Závěr

Školní preventivní program školy je součástí výchovy a vzdělávání žáků po celou dobu jejich povinné školní docházky. Jedná se zejména o spolupráci pedagogického sboru, žáků, rodičů a odborníků. Je důležité kombinovat informace z oblasti prevence rizikového chování s výcvikem v sociálních dovednostech.

Seznam příloh:

1. Základní legislativa prevence
2. Kontaktní adresy, elektronické zdroje

V Nymburce 14. 9. 2020

Ředitel školy: Mgr. Tomáš Danzer

Zpracovala: Mgr. Petra Kořínková

18. Přílohy

Příloha č. 1

- Strategie prevence patologických jevů dětí a mládeže v působnosti MŠMT na období 2005 – 2008
- Národní strategie protidrogové politiky na období 2005 – 2009
- Strategie prevence kriminality na léta 2005 – 2008
- Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva České republiky „Zdraví pro všechny v 21. století“ (usnesení vlády č. 1066/2002)
- Akční plán strategie protidrogové politiky Středočeského kraje na období 2005 - 2009

Zákony

561/2004 Sb. – Školský zákon

563/2004 Sb. – Zákon o pedagogických pracovnících

383/2005 Sb. (Změna 109/2002) – Zákon o výkonu ústavní výchovy ve školských zařízeních a o preventivní výchovné péči ve školských zařízeních

Vyhlášky

13/2005 Sb. Vyhláška o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři

48/2005 Sb. Vyhláška o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky

72/2005 Sb. Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Metodické pokyny

14 423/99-22 Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance

21 149/2016 Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních

- 10 194/2002-14** Metodický postup MŠMT **při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví**
- 28 884/2003-24** Metodický pokyn MŠMT **spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže, kriminality na dětech a mládeži páchané**
- 20 006/2007-51** Metodický pokyn MŠMT **k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních**

Příloha 2.

Každý problém je třeba co nejdříve řešit, uvedené kontakty vám umožní rychle a dobře se zorientovat.

Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi

okresní metodik primární prevence	Mgr. Markéta Kicserová Hájková	PPP Nymburk	325 512 667
sociální pracovnice	pí. Velechovská Bc. Aghová Zuzana, DiS Bc. Ladislav Vondruška	OSPOD Nymburk	325 501 235 325 501 244 325 501 236
sociální kurátorka	Mgr. Novotná	OSPOD Nymburk	325 501 236
pracovníci		SVP Kolín	321 718 555, 321 717 512 777 738 794
pracovnice	Tereza Müllerová, DiS.	SEMIRAMISo. s.	7330184 995
pracovnice	pí. Tuzarová pí. Potočná	PČR Nymburk	974 878 207
pracovníci	Mgr. Jiří Ježek	Probační a mediační služba Nymburk	325 511 866 737 247 470
metodik DVPP	Mgr. Kelymanová	Vzdělávací středisko Středoč. kraje	325 511 545

Pozn. Další kontakty na jednotlivce a organizace jsou k dispozici u metodika školní prevence.

Spolupráce školy a institucí v rámci prevence rizikového chování

- **Pedagogicko-psychologická poradna**, Masarykova 895, Nymburk tel. 325 512 667, 774322553, 774322554, nymburk@pppsk.cz
- **Oddělení péče o dítě, referát sociálních věcí**, Náměstí Přemyslovců 165, 1.patro Nymburk, tel. 325 501 101, 111, mail@meu-nbk.cz
- **Probační mediální služba**, Boleslavská 139/12, Nymburk, tel. 325 512 551, 325 511 866
- **K-centrum Nymburk**, Velké Valy 995, Nymburk, tel. 325 514 424, 734 316 541, cas.nymburk@laxus.cz
- **Neurologická ambulance**, MUDr. Zdeněk Holoubek (ambulantní léčba, psychoterapie, poradenství, práce s rodinou, krizová intervence, následná péče, od 15 let), Velké Valy 237/16 , Nymburk, tel. 325 505 231, zholoubek@centrum.cz
- **Semiramis**, Sadová 2107, 288 02 Nymburk, tel.:733 184 995, mullerova@os-semiramis.cz
- **Linka důvěry**, 293 01 Mladá Boleslav, Dukelská 198, tel. 326 741 481
- **Linka důvěry**, 284 01 Kutná Hora, Česká 325, tel. 327 511 111
- **Anima**, občanské sdružení pro péči o rodiny závislých, rodinná terapie pro problematické konzumenty, Apolinářská 4a, 128 00 Praha 2, tel. 224 968 239, 777 113 387
- **K-Centrum – Sananim**, Na Skalce 819/15, 150 00 Praha 5, tel. 283 872 186, kacko@sananim.cz
- **Linka bezpečí**, tel. 116 111 (zdarma), pomoc@linkabezpeci.cz
- **Rodičovská linka**, 606 021 021
- **Národní linka prevence AIDS**, tel. 800 144 444
- **PhDr. Čápková Hana** - psychologické poradenství pro dorost a dospělé, Lysá nad Labem, tel. 325 551 262, capi@cmail.cz
- **PhDr. Jana Hospodková** - psychologická ordinace, Okružní 2160 Nymburk, tel. 325 531 118
- **Středisko výchovné péče**- ambulantní pracoviště pro péči o děti a žáky

s nestandardními projevy chování, Polepská 252, 280 02 Kolín IV,
tel. 777 738 794

- **Centrum duševního zdraví** – MuDr. Robert Brock, ambulantní psychiatrická léčba pro dospělé, Kutnohorská 21, 280 00 Kolín, tel. 321 719 890, 724 807 359, ro.brock@tiscali.cz
- **Krajský úřad střeđočeského kraje** - Ing. Pavla Hemerková, Zborovská 11, 150 21 Praha 5, tel. 257 280 871, hemerková@kr-s.cz
- **Krajský úřad střeđočeského kraje** - Ing. Miroslava Řezníková, , Zborovská 11, 150 21 Praha 5, tel. 257 280 540, reznikova@kr-s.cz
- **Krajský úřad střeđočeského kraje** - Přemysl Louda, , Zborovská 11, 150 21 Praha 5, tel. 257 280 357,725 894 185, louda@kr-s.cz,
- **www.kr-stredocesky.cz**

Vypracovala: Mgr. Petra Kořínková (školní metodik prevence)

19. PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

V návaznosti na Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č. j. 24 246/2008-6 je Školní preventivní program na Základní škole a Mateřské škole Nymburk, Komenského 589 - příspěvkové organizace doplněn o následující Program proti šikanování.

Cílem programu je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí, a to především cestou otevřené komunikace mezi žáky ve třídách a mezi žáky a učiteli. Projevem zdravé komunity jsou zejména bezpečné a kamarádské vztahy a překonání osobních individuálních rozdílů.

Škola je povinná řešit šikanu ve škole a na akcích pořádaných školou, mimo školu je to věc policie a rodičů.

Širší realizační tým pro řešení šikany ve škole:

ředitel školy Mgr. Tomáš Danzer

zástupce ředitele školy 2. stupeň Mgr. Martin Schreyer

zástupkyně ředitele školy 1. stupeň Mgr. Ivan Mezlík

školní metodik prevence Mgr. Petra Kořínková

výchovná poradkyně Mgr. Ludmila Šimonová v zastoupení Mgr. Jan Šimon
školní psycholog PhDr. Dana Marková
třídní učitelé
rodiče

I. Prevence šikany

Všichni učitelé a pracovníci školy věnují maximální pozornost projevům chování žáků ke spolužákům a jiným učitelům a jsou nanejvýš vnímaví ke všem signálům negativních projevů, které by mohly překročit hranici běžné žákovské recese a přerůst v zárodky šikanování. Ve vyučovacích hodinách registrují např. posměšné poznámky na adresu určitého žáka, pokořující přezdívky, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet, nevybíravou kritiku žáka pronášenou nepřátelským až nenávislným nebo pohrdaným tónem, nadřazené příkazy, kterým se žák podřizuje, případně i fyzické násilí. Je však třeba sledovat chování žáků i v době přestávek na chodbách školy, v jídelně či na školních akcích.

O vztazích a šikanování je třeba se žáky mluvit, na problematiku šikanování upozornit i rodiče (viz 1. schůzka s rodiči žáků v září nového školního roku). Je vhodné pracovat s potencionálními oběťmi šikany, je nutné tlumit agresivní sklony možných agresorů. Každý žák by měl mít možnost zažít úspěch. Ve vzájemných vztazích pěstovat empatii.

Při sebemenším podezřelém chování žáků upozorní vyučující třídního učitele, výchovného poradce a školního metodika prevence, aby mohla být okamžitě učiněna odpovídající opatření.

Stejně tak vyučující upozorní třídního učitele, výchovného poradce a školního metodika prevence pokud na nevhodné chování ze strany spolužáka upozorní sám žák, jeho spolužák nebo rodiče.

II. Postup řešení šikanování

➤ pro vyšetřování počáteční šikany

Vlastní strategie vyšetřování počáteční šikany zahrnuje pět kroků:

1. provést rozhovor s informátory a oběťmi

V případě, že nejdříve hovoříme s informátorem, například odvážným kamarádem nebo rodičem jednoho z týraných žáků, následují ihned rozhovory s oběťmi (ne s podezřelými pachateli)!

2. najít vhodné svědky

Vytipujeme členy skupiny, kteří budou ochotni pravdivě vypovídat (v tomto kroku se dělá nejvíce chyb)!

3. provést individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikdy nekonfrontovat oběť s agresorem)!

Většinou postačí, když mluvíme s jednotlivými žáky, teprve vyskytnou-li se těžkosti, konfrontujeme dva či více svědků. Nevhodné je vyšetřovat společně svědky a agresory!

4. zajistit ochranu obětem šikany

Pořadí tohoto kroku není pevně dáno. Pokud by bylo ohroženo bezpečí oběti, její ochrana je prvořadým úkolem. U počátečních stádií šikanování však nejsou většinou mimořádná bezpečnostní opatření zapotřebí.

5. provést rozhovory s agresory, případně konfrontaci mezi nimi

Tento krok vyšetřování šikanování je vždy až poslední. Bez informací o konkrétních projevech šikanování z předchozích kroků a bez shromážděných důkazů nemá smysl s agresory mluvit, protože všechno zapřou a zpochybní. Hlavní význam tohoto rozhovoru spočívá v okamžitém zastavení agresorů a ochraně oběti, ale i jich samých před následky vlastních činů. Většinou je možné "přitlačit je ke zdi" upozorněním, že při jakémkoliv náznaku šikanování budou okamžitě potrestáni některým z výchovných opatření, případně to bude ohlášeno policii apod. Zároveň zdůrazníme, že k jejich snaze napravit situaci bude přihlédnuto ve výchovné komisi.

Úkolem strategie první pomoci je nalézt odpovědi na následující otázky:

- Kdo je obětí, popřípadě kolik jich je?
- Kdo je agresorem, popřípadě kolik jich je? Kdo z nich je iniciátor, kdo je aktivní účastník šikanování a kdo je obětí i agresorem?
- Co, kdy a kde dělali agresoři konkrétním obětem?

- K jak závažným agresivním a manipulativním projevům došlo?
- Jak dlouho šikanování trvá?

Výpovědi k jednotlivým otázkám je nutné důkladně zapsat a vytvořit kvalitní důkazní materiál. Pro vyšetření šikany je třeba svolat výchovnou komisi, spolupracovat s rodiči obětí i agresorů a také rozebrat celou situaci před třídou, dále ji sledovat a pracovat na uzdravení vztahů ve třídě.

- **pro vyšetřování pokročilé šikany s neobvyklou formou**
(např. výbuch skupinového násilí vůči oběti, třídní lynčování)

Doporučený postup má v zásadě charakter poplachové směrnice. To znamená, že všichni pedagogové předem vědí, co mají v krizové situaci dělat, a v případě potřeby jsou schopni zabezpečit nezbytný sled protikrizových opatření.

1. První kroky pomoci – zvládnout vlastní šok z násilí a zajištění bezpečí oběti

Pedagog bývá přítomností násilí na oběti zcela paralyzován a mnohdy reaguje tak, že je jeho reakce vesměs chybná a pro oběť bolestivá (např. uteče ze třídy pro pomoc do vedlejší třídy, zcela bezradný volá o pomoc, odmítne se smířit se situací a odejde ze třídy něco si vyřídit, násilí bagatelizuje, obviňuje oběť z provokace apod.).

Jako správná reakce se jeví okamžitá pomoc pedagoga oběti (to, že učitel se např. oběti zeptá, co se stalo, jestli jí něco bolí, agresory zlomí, jejich útoky zůstanou v půli cesty a naopak oběť prožije pocit záchrany). Jde tedy o projevení soucitu s obětí a odvahu podat jí pomocnou ruku.

Otázkou zůstává přiměřenost zásahu učitele proti agresorovi (učitel například razantněji odtrhne agresora od oběti, agresor spadne a poraní se). Prokáže-li se, že zásah učitele byl nutnou obranou oběti, která se nacházela v ohrožení života, nebude proti učiteli trestní řízení zahájeno.

V rámci první pomoci je dále třeba:

- zalarmovat další pedagogické pracovníky a domluvit se s nimi na spolupráci při vyšetřování, a to i za cenu přerušování vyučování (učitel, který šikanování odhalil, nesmí nechat žáky ani na chvíli bez dozoru)

- zabránit tomu, aby se svědkové mohli domlouvat na křivé výpovědi (učitel, který postiženou třídu hlídá, nedovolí, aby spolu žáci komunikovali, v rámci možností s nimi realizuje nějaký program)
- pokračovat v pomoci oběti
např. utišit panickou hrůzu, odvést ji do bezpečí, v případě zranění zajistit lékařskou pomoc, informovat rodiče, návazně zprostředkovat odbornou psychoterapeutickou pomoc
- ohlásit věc policii

2. *Vyšetřování*

V případě pokročilé šikany bude vyšetřování značně obtížné, protože musíme předpokládat, že téměř všichni budou lhát a zapírat. Důležité je dokončit vyšetřování ještě v ten den, kdy k otevřenému násilí došlo, abychom zabránili agresorům zamést stopy a domlouvat se na maření vyšetřování. I zde má vyšetřování 5 kroků, jen pomoc oběti se dostala na první místo.

- pomoc oběti
- rozhovor s obětí (umožňuje-li to její zdravotní stav) a s informátory (je vhodné tyto informace doplnit i o informace od ostatních pedagogů)
- nalezení vhodných svědků – ideální je najít tzv. "bílou vránu" – silnou morální bytost soucítící s obětí, která se nenechala přeprogramovat skupinovým tlakem ke krutosti, ale nemá odvalu přímo informovat učitele, nechce "bonzovat"
- rozhovor se svědky – postupně promluvit se všemi svědky (agresory si necháme až nakonec)!
- rozhovor s agresory – právě oni nejúporněji lžou a dokážou nasměrovat falešnou stopu!

3. *Léčba*

Léčba pokročilé šikany je velmi obtížná, protože normy šikanování už přijala většina členů skupiny. Odpor proti rozkrytí skupiny a jejímu uzdravení mají všichni členové skupiny a nezřídko ho ještě posílí rodiče obětí a rodiče agresorů.

Vždy je nutné jádro agresoru ze skupiny vyloučit, někdy je potřeba rozdělit i zbytek třídy a spojit ho s jinou třídou. Úkolem je sestavit takové kolektivy žáků, které budou dávat naději na vytvoření pozitivních vztahů. V každé skupině je dobré mít několik relativně silných pozitivních osobností.

Doporučuje se dále pracovat nejen s obětí, ale i s agresorem, v případě rozvinuté šikany mu zprostředkovat pomoc pedagogicko-psychologické poradny, klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

III. Výchovná opatření

Pro potrestání agresorů škola zvolí podle závažnosti provinění některé z běžných výchovných opatření:

- napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy
- snížení známky z chování
- převedení do jiné třídy

V mimořádných případech ředitel školy

- doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místě příslušném diagnostickém ústavu;
- podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou

V Nymburce dne 14. 9. 2020

Mgr. Tomáš Danzer
ředitel školy

Zpracovala:
Mgr. Petra Kořínková
školní metodik prevence

20. KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY

Obecný postu:

1) Naslouchejte dítěti

Zkuste se svým dítětem nenásilně promluvit. Ptejte se spíše opatrně a hlavně poslouvejte.

2) Zmapování problému

Pokuste se za pomoci důvěryhodných spolužáků nebo ostatních rodičů zjistit, nakolik je situace vážná.

3) Kontaktujte odborníky, řešte případ se školou

Informaci proberte s třídním učitelem, ředitelem školy, výchovným poradcem, metodikem prevence, v pedagogicko-psychologické poradně. Zde získáte podklady pro další postup.

4) Zajistěte dítěti bezpečnost

Do vyřešení případu by nemělo být vaše dítě o samotě, aby se mu útočník nemstil.

Metodický pokyn k prevenci a řešení šikany mezi žáky ZŠ (Zpracováno dle Metodického pokynu MŠMT č. j. 14514/2000-51)

Obecné informace:

Všem osobám je v prostorách školy zakázáno užívat návykové látky - alkohol, psychoaktivní drogy a ostatní látky ovlivňující psychiku člověka, jeho ovládací a rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.

Požívání omamných a psychotropních látek /OPL/ osobami mladšími 18 let je v ČR považováno za nebezpečné chování. Každý, kdo se ho dopouští, má nárok na pomoc orgánů sociálně-právní ochrany dětí.

1. V případě, kdy se škola o takovém chování dozví, ohlásí tuto skutečnost zákonnému zástupci žáka.
2. Škola je povinna oznámit oddělení sociálně-právní ochrany dětí skutečnost, že žák požívá návykové látky.
3. Držení či šíření omamných nebo psychotropních látek je dle paragrafů 187 a 188a trestního zákona zakázáno a je považováno za trestný čin nebo provinění. Škola je povinna překazit takový čin a oznámit věc Policii ČR.
4. V případě výskytu látky v prostorách školy, u níž je podezření, že se jedná o omamnou nebo psychotropní látku, bude se postupovat jako v bodě 3.

Škola vytváří podmínky:

- pro předcházení výskytu případů užívání návykových látek v prostorách školy v době vyučování, včetně školních i mimoškolních činností
- k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků v prostorách školy v době vyučování, včetně školních akcí
- vymezí zákaz užívání návykových látek ve škole a jejich nošení do školy
- k poskytování informací o návykových látkách formou, která je přiměřená jejich věku
- k působení na žáky v oblasti primární prevence užívání návykových látek
- že do všech poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví zakotví informace o nebezpečnosti užívání návykových látek a zákazu jejich užívání při všech akcích pořádaných školou
- k poskytování informací o pomáhajících institucích a možnostech řešení vzniklé situace
- pro spolupráci s PČR, oddělením sociálně-právní ochrany dětí a školskými poradenskými zařízeními
- k plnění ohlašovací povinnosti směrem k orgánům činným v trestním řízení

20.1. ZÁŠKOLÁCTVÍ

Za záškoláctví je považována neomluvená absence žáka. Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku, kterou eviduje třídní učitel a v případě podezření na záškoláctví se obrací na zákonného zástupce nezletilého žáka, nebo může požádat o spolupráci věcně příslušný správní orgán.

U každého podezření o výskytu daného jevu musí být vždy informován ředitel školy.

V případě závažných forem záškoláctví třídní učitel dále spolupracuje s výchovným poradcem, metodikem prevence, pedagogicko-psychologickým poradenstvím, oddělením sociálně právní ochrany dětí, Policií České republiky.

Kategorie záškoláctví:

- a) pravé záškoláctví (žák školu nenavštěvuje, ale rodiče si myslí, že do školy chodí)
- b) záškoláctví s vědomím rodičů (kryté záškoláctví)
- c) záškoláctví s klamáním rodičů (děti dokáží přesvědčit své rodiče o zdravotních či jiných potížích, rodiče absenci omlouvají)
- d) útěky ze školy (v některých případech žák opouští školu během vyučování, v jiných pouze třídu na několik hodin a pohybuje se po budově školy)
- e) odmítání školy (výskyt školní fobie či deprese u žáků)

Doporučený postup

1. Žáci jsou povinni docházet do školy pravidelně a včas podle daného rozvrhu, účastnit se vyučování a všech akcí školy, které se v době vyučování konají; řádně omlouvat svoji neúčast na vyučování a ostatních povinných akcích školy.
2. Zákonný zástupce žáka je povinen doložit důvody nepřítomnosti žáka ve vyučování nejpozději do 3 kalendářních dnů od počátku nepřítomnosti žáka, a to písemně, e – mailem nebo telefonicky. Po návratu žáka do školy je povinen jej písemně omluvit v žákovské knížce.
3. V odůvodněných případech (např. podezření na záškoláctví) může třídní učitel ke každé absenci z důvodu nemoci omlouvané zákonnými zástupci požadovat doložení žákovy nepřítomnosti také potvrzením ošetřujícího lékaře.
4. Omluvenku předloží žák třídnímu učiteli ihned po návratu do školy.
5. Absence žáka omlouvá zákonný zástupce žáka.
6. Při dlouhodobé absenci známé předem (např. rodinná rekreace) vyžaduje škola od zákonných zástupců předem písemné omluvení. Uvolnění na jednu vyučovací hodinu povoluje vyučující předmětu nebo třídní učitel, maximálně na 1 den povoluje třídní učitel, na delší dobu ředitel školy nebo jeho zástupce.
7. Uvolňování žáka z vyučování před jeho ukončením je možné pouze na základě písemné omluvy zákonných zástupců, kterou žák předloží vyučujícímu hodiny nebo

třídnímu učiteli (při uvolnění na jednu hodinu) nebo třídnímu učiteli (při uvolnění na více hodin).

8. Při výskytu neomluvené absence je potřeba neodkladně informovat rodiče. Pokud se vyskytnou další neomluvené hodiny, je svolána výchovná komise.
9. Jestliže dojde k opakovanému bezdůvodnému nebo řádně neomluvenému zanedbání školní docházky, oznámí škola v souladu se zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně – právní ochraně dětí tuto skutečnost orgánu sociálně-právní ochrany dětí, případně místnímu oddělení Policie ČR.
10. Kázeňská opatření za neomluvenou absenci.
11. Zjistit příčiny záškoláctví.

20.2. KYBERŠIKANA

Specifický druh šikany, který využívá elektronických médií. Velkou výhodou oproti klasické šikaně je anonymita, na což zpravidla pachatel spoléhá.

I. V případě, kdy se kyberšikana týká žáka školy a probíhá během vyučování:

1. Zajistit ochranu oběti
  - a) z pozice školy - kontaktovat operátora mobilní sítě nebo zřizovatele www stránek, profilu
  - b) z pozice oběti (rodiče) - nekomunikovat s útočníkem - nesnažit se žádným způsobem odradit útočníka od jeho počínání, nevyhrožovat mu, nemstít se - cílem útočníka je vyvolat v oběti reakci, ať je jakákoliv
2. Informovat vedení školy, školního metodika prevence či výchovného poradce.
3. Zajistit důkazy s podporou IT kolegy
  - a) z pozice školy (viz metodické doporučení MŠMT č.j. 21291/2010-28, příloha č. 7)

b) z pozice oběti (rodiče) - zamezit útočnickovi přístup k vašemu účtu nebo telefonnímu číslu a je-li to v dané situaci možné, i k nástroji či službě, pomocí které své útoky realizuje (kontaktovat poskytovatele služby)

4. Vyšetřit všechny souvislosti

a) z pozice školy - vyšetřit všechny souvislosti se zjištěným incidentem zajistit si pomoc od IT technika (IT expert, PPP, Policie...) - kontaktovat a spolupracovat s webovým prostředím, ve kterém k útoku došlo (Facebook, MySpace apod.)

b) z pozice oběti (rodiče) - pro uchování důkazů oslovit někoho, kdo má vyšší IT gramotnost, kontaktovat školu a specializované instituce (PPP, Policie, intervenční služby specializující se na řešení kyberšikany, psychology apod.)

5. Provést záznam o dané skutečnosti – datum, čas a místo, popis události, jména aktérů, vyjádření žáka, který nahlásil kyberšikanu, popř. jména žáků – svědků.

6. Uchovat důkazy (škola, zákonní zástupci oběti) – sms, e-mailové zprávy, zprávy z chatu, www stránky apod. Na základě těchto důkazů může být proti útočníkům zahájeno vyšetřování).

7. Informovat zákonné zástupce žáka oběti i zákonné zástupce žáka kyberagresora (NE konfrontace oběti a agresora!), poučit je koho mohou/je vhodné kontaktovat v případě pomoci (Policie ČR, OSPOD, PPP, právní zástupce apod.). Některé případy kyberšikany nespádají do kompetence školy.

8. V závažnějších případech kyberšikany škola kontaktuje Policii ČR (kyberšikana naplňuje skutkovou podstatu trestného činu) a OSPOD.

9. Vyvodit sankce pro kyberagresora dle školního řádu.

10. Informovat zasažené žáky a jejich zákonné zástupce o výsledcích šetření ve škole a udělených výchovných opatřeních.

II. V případě, že se kyberšikana týká žáka školy (ať už v pozici oběti či útočníka), ale neděje se během vyučování:

1. Škola nemůže udělovat výchovná opatření, popř. snížené známky z chování za činnost, která se nestala během vyučování.

2. Škola zjistí informace o tom, kterých tříd se případ kyberšikany týká. Pokud se šikana potvrdí, postupuje se dle krizového plánu, část ŠIKANA.
3. Škola doporučí zákonným zástupcům obětí, aby se v případě kyberšikany svého dítěte obrátili na Policii ČR, popř. podali žalobu k soudu.
4. Škola informuje (se souhlasem zákonného zástupce žáka) zasažené žáky o postupu při řešení kyberšikany. Sdělí jim, že škola trestat v tomto případě nemůže, a proto byl případ předán policii/soudu. Je nutné, aby žáci věděli, že za každé nepřiměřené chování přijde trest.

III. V případě, kdy se kyberšikana netýká žáka školy (ať už z pozice oběti či útočníka):

1. Pokud zaměstnanec školy kontaktuje žák s problémem nebo informací o problémech svých nebo jeho kamarádů, může žáka vyslechnout a dát mu praktické rady, kam se může on sám nebo jeho kamarád obrátit pro pomoc, jaké má zajistit důkazy apod. Je vhodné se o tom poradit se školním metodikem prevence.
2. Škola nemá povinnost se událostí zabývat, je na zaměstnanci školy, zda se v tomto případě chce osobně angažovat.

20.3. TABÁKOVÉ VÝROBKY

Ve vnitřních i vnějších prostorách školy je kouření zakázáno školním řádem a grafickou značkou zákazu kouření.

1. Při přistižení žáka je primárně nutné zabránit mu v další konzumaci.
2. Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit.
3. Pedagogický pracovník o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (odkud a od koho tabákový výrobek získal). Záznam založí školní metodik prevence do své agendy.
4. Třídní učitel informuje zákonného zástupce o porušení zákazu kouření.
5. Při opakování vyrozumí škola oddělení sociálně právní ochrany dětí.

6. Výchovná opatření – dle závažnosti provinění rozhodne pedagogická rada (event. TU, ŘŠ)

20.4. ALKOHOL

V prostorách školy v době vyučování i na všech akcích školou pořádaných je zákaz konzumace alkoholu.

Podávání alkoholu osobám mladším 18 let je trestným činem nebo přestupkem.

1. Při přistižení žáka je primárně nutné zabránit mu v další konzumaci.
2. Alkohol je třeba odebrat a zajistit.
3. Pedagogický pracovník posoudí, zda je žák ohrožen na zdraví.
4. V případě, že je ohrožen na zdraví, volá lékařskou službu první pomoci.
5. Jestliže nebezpečí nehrozí, sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, odkud a od koho alkohol získal.
6. V případě, že žák není schopný pokračovat ve výuce, vyrozumí škola zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl.
7. V případě nedostupnosti zákonného zástupce vyrozumí škola oddělení sociálně právní ochrany dítěte a vyčká jeho pokynů. Může vyžadovat pomoc.
8. Zákonnému zástupci škola oznámí konzumaci alkoholu dítětem, i když je schopno výuky.
9. Při opakovaném porušení zákazu splní škola oznamovací povinnost k oddělení sociálně právní ochrany dítěte.
10. Škola v zájmu dítěte může v případě zájmu informovat zákonné zástupce o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
11. Výchovná opatření – dle závažnosti provinění rozhodne pedagogická rada (event. TU, ŘŠ)

20.4.1. NÁLEZ ALKOHOLU VE ŠKOLE

1. Nalezený alkohol v prostorách školy:

- nepodrobuje se žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury
- oznámení vedení školy
- uložení alkoholu u vedení školy pro případ důkazu
- stručný záznam (TU a metodik prevence, uložen u MP)

2. Zadržení alkoholu u žáka:

- nepodrobuje se žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury
- oznámení vedení školy
- uložení alkoholu u vedení školy
- záznam s vyjádřením žáka (datum, místo, čas, jméno žáka- podpis žáka). V případě, že odmítne, uvede pracovník školy tuto skutečnost do zápisu, při záznamu budou přítomni minimálně 2 pedagogové, založení do agendy metodika prevence
- vyrozumění zákonného zástupce, v případě opakování – oznámení na oddělení sociálně-právní ochrany dětí

20.5. OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY (OPL)

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných nebo psychotropních látek, bez ohledu na věk a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo.

Zakázané je i navádění k užívání těchto látek. Zákaz užívání, distribuce a přechovávání OPL, zákaz vstupu pod jejich vlivem do školy.

Ten, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný připravuje nebo páchá trestný čin nedovolené výroby a držení, se sám vystavuje trestnímu stíhání, když vše neoznámí Policii ČR.

Výchovná opatření – dle závažnosti provinění rozhodne pedagogická rada (event. TU, ŘŠ)

20.5.1. KONZUMACE OPL VE ŠKOLE

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci OPL v prostorách školy nebo v době školního vyučování nebo v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Návykovou látku odebrat a zajistit ji, aby nedošlo k další konzumaci.
3. Pedagogický pracovník posoudí, zda žáku nehrozí nějaké nebezpečí.
4. V případě, že nebezpečí pod vlivem OPL ohrožuje žákovo zdraví, zajistí škola nezbytnou pomoc přivoláním lékařské první pomoci - linka 155.
5. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, zajistí pedagog vyjádření žáka / sepiše protokol od koho.../. Vyrozumí vedení školy.
6. V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
7. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola odbor sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů a vyžádá si pomoc.
8. Zákonnému zástupci škola oznámí skutečnost, že žák konzumoval OPL i v případě, že je žák schopen výuky.
9. Současně splní oznamovací povinnost k oddělení sociálně právní ochrany dítěte
10. V případě zájmu zákonného zástupce poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
11. Z konzumace OPL ve škole je nutné vyvodit výchovná opatření. Je třeba rozlišit uživatele nebo distributora. Uživatel je převážně nebezpečný jenom sám sobě, kdežto distributor všem. Distribuce je trestným činem, užívání porušením školního řádu.

12. Navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za nebezpečné a protiprávní jednání.

13. V případě podezření na intoxikaci ještě před vstupem do školy postupuje pedagogický pracovník jako v bodu 3.

20.5.2. DISTRIBUCE OPL VE ŠKOLE

Distribuce OPL je považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství není rozhodující.

Přechovávání OPL je také protiprávní jednání. Množství, které má žák u sebe je rozhodující pro to, aby bylo toto jednání specifikováno jako přestupek nebo jako trestný čin / množství větší než malé/.

Jestliže má pracovník školy podezření, že došlo k distribuci OPL ve škole, oznámí tuto skutečnost příslušnému místnímu oddělení Policie ČR.

Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola zákonné zástupce a oddělení sociálně právní ochrany dětí.

20.5.3. NÁLEZ OPL VE ŠKOLE

Při nálezů omamné nebo psychotropní látky v prostorách školy postupovat takto:

1. Látka se nepodrobje žádnému testu.
2. Ihned informovat vedení školy.
3. Za přítomnosti dalšího pracovníka vložit látku do obálky (napsat datum, čas a místo nálezů). Obálku přelepit, orazítkovat podepsat a uschovat do trezoru.
4. O nálezů vyrozumět Policii ČR.

Při nálezů omamné nebo psychotropní látky u některého žáka se postupovat takto:

1. Zabavená látka se nepodrobje žádnému testu na složení.
2. Ihned informovat vedení školy.

3. O nálezu sepsat stručný záznam (datum, místo, čas nálezu a jméno žáka). Zápis žák podepíše. Zápisu je přítomen ředitel školy.
4. O nálezu vyrozumět Policii ČR. Informovat zákonné zástupce.
5. Zabavenou látku je možné předat i lékaři k usnadnění léčby.

V případě podezření, že některý žák má u sebe nějakou OPL postupovat takto:

1. Jedná-li se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, řešení spadá do kompetence Policie ČR.
2. Vyrozumět Policii ČR, zkonzultovat postup a informovat zákonného zástupce.
3. Žáka izolovat a do příjezdu Policie ČR mít pod dohledem. Nesmí se v žádném případě provádět osobní prohlídka ani prohlídka jeho věcí.

20.6. POSTUP ŠKOLY PŘI ZJIŠTĚNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK NEBO JEJICH PŘECHOVÁVÁNÍ

Je-li žák pod vlivem drog a jeho zdraví je jednoznačně ohrožen

- zavolat záchrannou službu a nechat žáka odvést do nemocnice
- okamžitě informovat rodiče o vzniklé situaci
- přivolat rodiče do školy a dohodnout se na dalším postupu
- doporučit rodičům vyhledat odborníka a informovat se o problematice drogové závislosti
- o vzniklé situaci provést stručný zápis

Je-li žák pod vlivem drog a jeho život není jednoznačně ohrožen

- ihned přivolat rodiče do školy a informovat je o vzniklé situaci
- není-li psychický či fyzický stav žáka dobrý, doporučit návštěvu lékaře
- doporučit rodičům vyhledat odborníka a informovat se o problematice drogové závislosti

- o vzniklé situaci provést stručný zápis

Postup při objevení dealera ve škole

- ihned informovat o dané situaci Policii ČR
- ve spolupráci s Policií ČR podniknout další nezbytné kroky

Postup při podezření na zneužívání návykových látek

- přivolat rodiče do školy
- odůvodnit šetrně rodičům podezření
- doporučit rodičům vyhledat odborníka a informovat se o problematice drogové závislosti
- dohodnout se na dalším výchovném postupu
- o vzniklé situaci provést stručný zápis